

Tuletõrje Teated

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaanne

Nr. 6. (41)

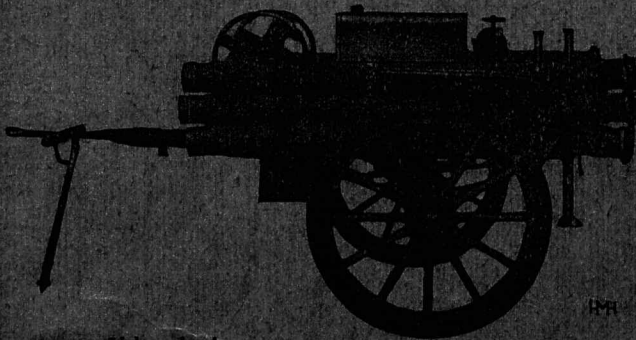
Juuni 1928.

6. aastakäik.

Tellimisi „Tuletõrje Teadete“

peale võtavad peale tuletõrje organisatsioonide veel vastu
kõik Eesti postiasutused.

Väike jõupriit.

sõiduseisukorras.

veeandmine minutis	450/600 ltr.
mootor	8 h.-j.
veejoa ulatus	40 mtr.
veejoa kõrgus	25 „
kaal	7 puuda

EESTI OLUDELE
KÕIGE KOHASEM!

Tulekustutus-
riistade tehas

O.-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
Saksamaal.

Korrespondent Eestis: E. LUKASCHEVICZ, Tallinnas

Toompuiestee 17-a, krt. 13. Kõnetraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipriitid, auto- ja teised redelid ning kõik muud tule-
kustutusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA.

Komisjonikontor

Tartus, Riia tän. 55, telef. 2-97.

Avatud 10—2 ja 4—5.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüa:

Liidu- ja teenistusmärke,
mütsimärke,
mundrinööpe,
signaalpasunad,
kiivrite embleeme
ja rosette,
adjutandi paelu.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu laos saada hinnaga:

Kr. 300.—, 400.—, 500.— ja 600.—

üks ühes vastava imev- ja väljaviske
voolikutega.

TULETÕRJJE TEATED

::

Ilmub kord kuus.

::

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.
Tel. 579. Äritunnid k. 9 h.—k. 3 p. l.
Aadress igasugustele saadetistele: Tallinna,
Pikk t. 43, uukiri „Tuletõrje Teated“.
Tellimishind: 1 kr. 20 senti aastas.
Vastutav toimetaja A. Pirker.
Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 6 (41).

JUUNI 1928.

6. aastakäik.

Sisust: Seaduse nõuet tuleb täita. — Laiuse tuletõrje 25. hällipäev. — Rehtede põlemise „hooaja“ eel. — Välgutulekahjude tunnismärkidest. — Hääreaparaat Tyfon. — Tulet. üh. normaalpõhikirja muutmise kava. — Kroonika. — Pildid.

Igasse valda tuletõrje.

Seaduse nõuet tuleb täita.

Riigikogu, võttes vastu tuletõrjeseaduse, ütleb selle seaduse esimeses punktis: tulekustutamiseks ja abiandmiseks tuleõnnetuste juures asutatakse tuletõrje. Lühidalt ja kindlalt kõlab seadus, mis ka käsk. Kuid nagu iga käsuga, millele tähtpäeva pole juure lisatud, nii on ka eelnimetatud riigikogu käsuga. Riigikogu soovis rahvuslist rikkust hävinemise eest hoida ja arvas, et elanikud sellest tarvidusest küllalt teadlikud, mis pärast jättis kindlaks määrata, tähtaja selle seaduse teostamiseks. See hea usk ei ole aidanud, sest seaduse maksvusaja jooksul ei ole tulikahjude arv kahanenud. Teiseks põhjuseks, miks tuletõrje võrk meil väljaarenenud ei ole, on seaduse § 3. teise lõike täitmise üle järelvalve puudumine. See lõige kõlab nii: omavalitsuse tuletõrje asutamine on linnale, alevile või vallale sunduslik, kui neis ei ole vabatahtliku tuletõrje ühingud.

Meil on 372 valda, kuid ainult osas valdades on vabatahtlik tuletõrje, kuna teine osa saatuse meelevalla all on. Näiteks on Saaremaal kõigest üks tuletõrje ja seegi Kuresaares, kuna valdades pole ühtegi, Läänemaal 6 tulet. Teistes maakondades on küll rohkem, kuid siiski mitte küllaldaselt tarviduse rahuldamiseks.

On loota et edaspidi suuremat, tähelepanu küsimusele pööratakse ja suurema tõsidusega seaduse nõude täitmisele asutakse. Seda võib oodata Harju maavalitsuse sammu järele, kes neil päevil pöördus ringkirjaliselt kõigi Harjumaa vallavalitsuste poole, juhtides vallavalitsuste tähelepanu sellele, et maksva seaduse järele on omavalitsuse tuletõrje asutamine sunduslik neile vallavalitsustele, kelle piirkonnas puudub vabatahtlik tuletõrje.

Seni ei ole Harjumaa vallavalitsused selle seaduse täitmisele asunud ja suuremas osas valdades puudub igasugune tuletõrje-korraldus, niisama ka tuleõnnetuste vastu võitlemise abinõud. Vabatahtlikud tuletõrje ühingud on ainult 16 vallas.

Maavalitsus teeb vallavalitsustele ülesandeks kiires korras samme astuda vallavalitsuste tuletõrje asutamiseks. Igal valla volikogul tuleb võtta kindel seisukoht tuletõrje loomiseks ja leida tulusid abinõude muretsemiseks. Tuletõrje asutamise küsimuses tuli vallavalitsustel seisukoht võtta 1. juuliks.

Nagu kuulda, on Harjumaa valdades, kus seni tuletõrje on puudunud, maavalitsuse ettepanekut kaalutud ja seisukohale jäädud, et tuleks luua

vabatahtlik tuletõrje ja seda toetada. Selles sihis on astutud läbirääkimistesse ka Üleriiklise Tuletõrjeliiduga.

Teist seisukohta ei võigi olla, sest vallaomavalitsustel polegi teist teed küsimuse rahuloldavalt lahendamiseks. Palgalise tuletõrje-lendsalga asutamine ei käiks mitte üksi üle jõu, vaid oleks ka mõtetu. Kõige pealt nõuab lendsalk esimesel aastal asutamiskuludena enam kui üks miljon senti ja järgmistel aastatel jälle paarsada tuhat senti. Teiseks ei või suuri lootusi üksi lendsalga peale panna, vaid tal peab olema nii ütelda tagavaravägi vabatahtliku tuletõrje näol.

Kui aga juba viimane olemas, siis pole maal tarvet esimese järele. Üheks paremuseks vabatahtliku tuletõrje organiseerimisel on, et ta õige väikeste kulude juures võimaldab suurt tegevusvälja. Näiteks võib kohalikkudele oludele vastavalt ühe ehk mitme küla peale üks pritsiosakond olla, kuna need koguna moodustavad valla tuletõrjeühingu.

Igal aastal hävitab tuli mitmesaja miljoni sendi eest varandust. Kui ainult üks kümnendik sellest saaks kulutatud tuletõrje peale, muutuks seisukord peagi.

Praegu on hüüdsõnaks: iga vald organiseerigu tuletõrje!

Uusi hoolsusmärgi saajaid.

Tuletõrjeliidu juhatusel poolt on sellekohaste ettepanekute põhjal määratud hoolsusmärgi järgmiselt:

Simuna vabat. tulet. üh.: 2. järgu hoolsusmärk Karl Reitelile, Johannes Tombergile ja Johan Plaksile.

Tartu tuletõrje lendsalk.: kuldmedal Jüri Langile, hõbemedal Karl Hagenile, Karl Kantsveile ja Johannes Jürgensonile.

Haljala vabat. tulet. üh.: hõbemedal Eduard Kõlvadile.

Elva vabat. tulet. üh.: 2. järgu hoolsusmärk Peeter Karule, Karl Aidakile, August Margusele; 3. järgu hoolsusmärk Hans Zolkile.

A. M. Lutheri vabriku tulet. k-do: 1. järgu hoolsusmärk Johann Treumannile; kuldmedal Aleksander Zimmermannile ja hõbemedal Villem Pajule.

Narva Peetri vabat. tulet. üh.: kuldmedal Aleksander Grossmannile, Karl Jäägerile, Alfred Ohnole ja Oskar Tuisikile; hõbemedal: Rihard Treifeldile ja Aleksander Niinpile.

Tapa vabat. tulet. üh.: 1. järgu hoolsusmärk; Ludvig Ebrokile ja Kristjan Masingile; 2. järgu hoolsusm. Villem Gabrielile; 3. järgu hoolsusm. Jaan Reidolfile; kuldmedal lindiga August Kolgale; kuldmedal Paul Rosbergile, hõbemedal lindiga Aleksander Adamsonile, hõbemedal Roman Uustalile ja Juhan Kroonile.

Raudtee peatehaste tulet. k-do: 1. järgu hoolsusmärk Hans Kulmile ja hõbemedal Peeter Laasile.

Tarvastu-Mustla vabat. tulet. üh.: hõbemedal: Karl Samson, Eduard Feldmann, Jaak Lõhmus ja Johan Parts.

Nõmme vabat. tulet. üh.: 2. järgu hoolsusmärk: Jaan Vaga, Konstantin Sirotkin; 3. järgu hoolsusm.: Villem Leem, Aleksander Pillart; kuldmedal Eugen Tamberg, Aleksander Fuks, Aleksander Väher, Friedrich Pajo, Aleksander Lukin, Aleksander Küla; hõbemedal: Eduard Kuusk, Aleksander Tutk, August Kirschmann, Aleksander Pääsuke.

Tallinna 1. alevi vabat. tulet. üh.: 3. järgu hoolsusm. Alfred Uierbach; kuldmedal Georg Veismann; hõbemedal: Nikolai Truus, Rudolf Sonn, Ralf Stockmar, Villem Trautvach.

Tallinna sadama vabat. tul. üh.: 3. järgu hoolsusm. Mihkel Ennok, kuldmedal Johannes Resküll, Mart Heil, Jaan Kuurmann.

Tallinna vabat. tulet. üh.: 1. järgu hoolsusm. Bernhard Gudovsky, Johannes Valgenbach, Aleksander Jankovitsch 2. j. hoolsusm. Jüri Plink, Johannes Tiitsmann, Max Schocher, Eduard Särg, Johannes Rosenberg; 3. j. hoolsusm. Roman Limberg, Jaan Eintal, Paul Zimmer, Eduard Pillard, Georg Laktejev, Paul Kulderkõnup, Aleksander Vattmann, Alfons Klinge; kuldmedal: Vassili Gordejev, Alfred Nieneberg Jaan Vastopäe, Valter Pritsmann, Jaan Aitsam, Joosep Velsmann, Osvald Mathiesen, Herbert Tiismann; hõbemedal Madis Ruut.

Laekvere vabat. tulet. üh.: 1. j. hoolsusm.: Juhan Kriel, 3. j. hoolsusm. Eduard Selihof.

„Volta“ vabriku tulet. k-do: hõbemedal Konstantin Kronberg.

Ligemise aitamiseks ei ole rikkust tarvis.

Laiuse vabat. tuletõrje 25. hällipäev.

16. ja 17. juunil mälestas Laiuse vabatahtliku tuletõrje ühing 25 aastast tegevust. Veerandsaja aasta jooksul on ühing truult täitnud oma peale võetud kohustusi ja selle tõttu ka oma ümbuskonna poolt alati toetust leidnud. Laiuse valla vastastiku abiandmise selts andis ühingule tarvitada 9 pritsi ja 10 vaati, millele ühing on juure muretse- nud ühe suurema käsipritsi ja 10 vaati. 1908 a. sai ühing omale lipu ja viis aastat hiljem ehitas ta nägusa maja.

Praegu on ühingul võlgadeta vara 1.685.681 senti eest. Komandos on viis jaoskonda ; tegevliikmeid 126, neist 70 kiivrit ja 56 mütsi.

See hea vahekord ja leplik meel, mis ühingus esimese veerandsajandi jooksul valitsenud, püsigu ka tulevikus, siis seisab ta oma ülesande kõrgusel ja võib truuks jääda oma lipukirjale: „Ligemise aitamiseks ei ole rikkust tarvis“, siis võib ühingu tegevus sama edukalt areneda, kui seni.

Laiuse vab. tulet. üh. juhatus ja jaoskondade juhid.

Esmene rida vasäkult: I jsk. juhataja E. Veimann, II jsk. juh. A. Prosin, abi Stamm, III jsk. juh. J. Asper, IV jsk. juh. H. Lepp. Teine rida muusikajuht K. Asper, varahoidja J. Oldt, abiesimees dr. L. Peterson, esimees L. Vilter, konstaabel J. Soosaar, peamees J. Lonep, abi K. Sommer, adjutant A. Kask. Kolmas rida; III jsk. juh. bai V. Tärn, abikirjutaja E. Soom ja H. Kurvits, kirjatoimetaja J. Amor, abikassah. M. Tõming ja E. Martsen, korrapidajate jsk. juh. J. Bluum.

Rehede põlemise „hooaja“ eel.

Ettepanekuid tulikahju ärahoidmiseks.

Umbes kuu aja pärast algab põllumees vilja koristamist ja tagavara korraldamist eelolevaks aastaks. Igal aastal viljapeksuajal on aga olnud suur hulk reheapõlemisi, kus on hukka saanud kümnete talude rehed ja aastane viljasaak. Viimane kahju on eriti tunduvalt sellepärast, et meie viljasaak ei ole mitte nii suur ja üle vajaduse ulatuv, mis lubaks sarnase ohvri toomise.

Ei tahaks küll halba soovida, kuid siiski on teatud määral alust olemas arvamiseks, et ka eeloleval sügisel meil mõnigi kord ajalehest lugeda tuleb sarnastest õnnetustest. Sellepärast lubatagu algavaks „hooajaks“ (kui nii ütelda võib) paar rida pühendada sooviga, et nad aitaksid vähendada sedaliiki kahjusid.

Suurem osa reheapõlemistest on oma alguse saanud ahjudest, kusjuures tuli on võimule pääsenud kas lagunenu ahjust ehk jälle kuivatamisel olev rehi on jäetud järelevalveta, nii et tuli on lahtisest ahjuuksest pääsenud kuiva ümbrusse ja seal levinud.

Vist on iseendast selge, et nii tuld kartvas kohas, kui seda on palavaks kōetud rehi kuiva viljaga ja tolmuste seintega, peetakse piinlikult silmas kõiki võimalikke ettevaatusabinõusid ja ei tekita ülesõamata raskusi rehes kütmise ajal pidada kedagi, kes hoolt kannab ahju eest ja vaatab, et tuli ei pääseks kahju tegema.

Oleks samuti põhjust igal suvel enne viljapeksuaja algust läbi vaadata reeahjud ja parandada tekkinud praod. Reeahjud, mis tehakse halvale aluspõhjale, vajuvad ja neisse tekivad hädaohtlikud praod, mis ahju kõvasti küttes sädemeid läbi lasevad, mille tagajärjeks on rehe ja sageli koguaasta viljasaagi hävinemine.

Kui viljapeksmisel tarvitatakse masinajõudu, siis peaks silmas pidama muu seas järgmist.

On jõumasinaks lokomobiil, mis on väljaspool ehitust, peab ta olema vähemalt 6 meetri kaugusel ehitusest. Muidugi ei jatku kõva tuulega ka sellest vahemaast, et takistada sädemeid lendamast lähedal oleva rehe, viljaküüni

ehk mõne muu ehituse katusele. Lokomobiil tuleb tingimata varustada säde-mevarjuga ja tuleb hoiduda masina tarvitamisest, kui tuul on ebasoodus. Kui masinat tarvitatakse väljas põllul, tuleb see asetada alla tuult peksetavast viljakuhjast või aunast.

On jõuallikaks küttemootor, siis ei või seda hoida ühes ruumis peksumasinaga, vaid ta tuleb asetada tulekindlale alusele tulekindlas ruumis ja ta korstnatoru olgu välja juhitud. Toru tuleb — petrolemi külteainena tarvitades — tihti nõest ja tahmast puhastada. Kui küttemootorit tarvitatakse väljas põllul, tuleb ta paigutada alla tuult ja lisaks tuleb korstnatoru suu asetada veega täidetud tünni veepinnale, nii et gaasid löövad vastu vett.

Elektrit liikumapanemisjõuna kasutades tuleb silmas pidada, et mootorid peavad olema kindlas ruumis, et tolm ei pääseks koguma voolu juhtivasse osadesse või nende lähikonda. Mootorist tulev säde sütitab kergesti tolmu põlema. Ka kõik elektriseaded peavad olema tolmutihedad. Mootorit ja teisi elektriseadeid tuleb sagedasti tolmust puhastada, kõige parem on seda teha käsilöötsaga. Mootori võiks kõige paremini asetada tolmuvabasse kohta või ta kaitsta seest linadega vooderdatud kastiga, aga siis tuleb sinna teha õhutoru, mis annab mootorile tarvilisel määral tuulutusõhku, ja kasti ülemisse serva teine õhutoru, mis tarvitatud tuulutusõhu jälle välja juhib, muidu võib mootor kinnises seisukorras olles liiaks kuumaks minna ja sel kombel hädaohtu tekitada.

Tubaka suitsetamise ja lahtise tule tarvitamise keeldu ei maksa enam mainida. Hoiatuseks jätkub sellest, kui nimetada, et kōetud rehe püssirohukuiv vili on kergemini süttiv kui petrooleumi täisolev astja.

Loodetavasti sunnivad senised rohked rehtede põlemised kõiki oma rehtesid korda seadma ja seal kõiki ettevaatusabinõusid silmas pidama. Kuid siiski on soovitatav, et igaks juhtumiseks kustutusabinõud käepärast oleksid. Siin võiks asja nii korraldada, et igal peksu-

masinal alaliselt kaasas oleks üks ehk rohkem hüdropulte ja paar ämbrit, millega tekkivat tulekahju kustutada.

Ühtlasi peab tungivalt soovitama tuletõrjeühinguil kaasa mõjuda, et talud omale muretsevad hüdropuldid. Need kerged, käepärased ja lihtsad kustutus-

abinõud on seal kõrgelt hinnatavad, kus pearõhku ei panda tule kustutamisel tarvitatud veehulga peale. Sest milleks visata ämbritäis vett, kui hüdropuldi kerge veejuga sama hästi ehk veel paremini mõjub. Üleliigne vee tarvitamine suurendab kahju veel enam.

Välgutulekahjude tunnusmärkidest.

Kas välgulöögi puhul on väävlilõhna või ei?

Välgulöögist tekkivaid tulikahjusid on meil võrdlemisi vähe — 1927 a. näiteks 35 ja needgi maal — ja alati on nad ehtsad välgutulikahjud olnud. Kuid välismaal näib mõni majanduslises raskesse seisukorda sattunud mees just vätku ootavad. Olevat kaunis sageli sarnaseid juhtumisi, kus sel puhul kui välk ei peaks kuidagi sarnase mehe vara üles leidma, varaomanik ise tuletikuga „natuke aitab“ ja hiljem teatab võimudele, et välk olevat vara süütanud. Viimane asjaolu on põhjustanud kõiki välgust ja „välgust“ tekkivaid tulekahjusid põhjalikult uurima ja selle tõttu on loodud isegi eriliik eriteadlasi, kes sarnastel juhtumistel tegevusse astuvad.

Kuna tulesüütaja kõik teeb uurijate eksiteele viimiseks ja elanikud seletuse andmises alati just avameelsed ei ole, siis on ka eriteadlasel suuri raskusi võita tulikahju tõsiste põhjuste selgitamisel.

Kuid ka välgust tekkivate tulikahjude üksikute tunnusmärkide kohta pole kõik eriteadlased ühel arvamisel.

Hiljuti ilmus Saksamaal raamat kriminaalpolitsei ametnikkudele juhatustega tulikahju põhjuste uurimiseks. Selles öeldakse, et välgu süütamist võib ära tunda järgmistest asjaoludest: maapind on sõelataoliselt auke täis, müüridelt on lubi lahti, puud ja puuosad on killustatud, metalloosad sulatud, klaas puruks jne. Ka on enamasti tunda tugevat väävlilõhna.

Ajakirja „Feuer und Wasser“ mai numbris seletab F. W. Preuss, kes eri-

teadlane välgu ja üldse looduskahjude alal, et näiteks metallide sulamist välgu tulikahju ajal ei saa eriti alla kriipsutada, kuna sama nähtus leiab aset iga suurema tulikahju ajal. Välgu löögi tagajärjel tekkinud metalli sulamine võib väga väike olla, kuid sealjuures peab teraselt vahet tegema, et see sulamine ei sündinud mitte autogeeniliste ega muude protsesside tagajärjel. Nimelt on autogeense leegi mõju kohalik, välgulöögi puhul soeneb metall laiemalt. Autogeene leek mõjub pikemal ajal, välgusäde ainult sekundi murdosa jooksul. Sellele vastav on ka mõju: välgulöögi puhul tekib väike kraater, kuna sulamisele järgneb kiire jahtumine. Välgulöögi puhul muutub eseme värv sel küljel, mida mööda välk alla jooksis.

Samuti vaidleb autor klaasikildude kui tõendusmaterjali vastu, sest misguse tulikahju ajal ei ole neid.

Edasi ütleb autor kindlalt: välk ei tekita väävlilõhna! On välk tabanud maja, siis peavad nii hoones kui ka väljas olejad õhusurvet tundma.

Ka tuleb kindlaks teha välgu ja müristamise vahel olnud vaheaeg. Kui välk lähedal mõnda hoonesse ehk mujale löi, siis järgneb välgule kohe kargatus, kuna välgu ja kargatuse vaheline aeg seda suurem on, mida kaugemal vaatluskohast välk sisse löi.

Välgust puudutatud loomade ja inimeste juures peab leidma n. n. välgumärke, inimestel on mõnikord jalatalla all kas üks ehk mitu villi jne.

Häireaparaat—Tyfon.

Viimasel ajal on laialisemalt tarvitu- sele võetud „Tyfon“ signaalaparaadid seniste elektrisireenide ja auruviledel asemel. Aastate eest omandas Saksa firma „Germaniawerft A.-G.“ Rootsi patendi, et oma tööstuses tarvitusele võtta ökonoomilist signaal-aparaati, mis töötaks kokkupressitud õhuga. Omandatud patent moodustas Tyfon-nimelise aparadi.

Tyfoni ehitus on äärmiselt lihtne, mispärast temaga lühidalt tutvustame.

Tyfon koosneb lühikesest silindri sarnasest karbist, milles on membraan ja mis varustatud hääletorudega. Membran on karbikesse asetatud karbitoru kohale. Lästakse torusse sõehapu, pressitud õhk ehk aur, siis rõhub see membraani avausest eemale, liigub hääletoru kaudu välja ja tekitab tugevalt kaja. Tarvitatava aine (sõehape jne.) juurevool ehk rõhumine ei või aga väga suur olla, et vedrutav membraan jälle oma endisesse seisukorda tagasi võiks langeda.

Tyfone valmistatakse 5 suuruses ja nende hääle tugevus, õhu tarvitus jne. on järgmine:

Tyfoni tüüp	75	75	125	200	300	425
Membrani läbi- mõõt lühike pikk						
Hääle võnkumi- ne sekundis	525	315	180	125	95	75
Õhu tarvitamine liitrit sekundis.	10	15	35	85	180	350
Hääle ulatavus vaikse ilmaga klm. umbes	4	7	11	16	16	
Tegelik kuuldavus tuletõrje alarmi puhul klm. umbes	2	3	—	—	—	

Tyfoni erakordne lihtsus ja sarnaste osade puudumine, mis kiirelt kuluvad ja alalist valvet ning määrimist vajavad, tegi paari aasta eest Berliini tuletõrje tähelepanelikuks selle aparadi vastu ja Berliini eeslinnadesse seati Tyfon-aparaadid alarmi jaoks.

Tuletõrje nõuetele vastavad kõige enam tüübid T. 75 ja ka T. 125, kuna need suure hääletugevuse juures nii ökonoomselt töötavad, et nende teenimine on võimalik pudelitesse mahutud sõehapu ja pressõhuga. Kuna sarnaseid tagavarapudeleid müügil, siis on nende muretsemine kerge. Üldiselt on võimalikud järgmised 3 tarvitamisviisi: sõehapu pudelites, pressõhk pudelites ehk pressõhk kohapeal (diiselmootorite sisseseade abil). Tüüp T. 75 on sellepärast eelistatavam, et tema toon kõrgem. Teised tüübid on tarvitatavad ka signaalide jaoks, kuid ainuüksi pressõhu abil.

Siis on veel olemas käsiaparatuur № 75. Kuigi ka sel aparadil valju hääle, ei ole viimane omeli võrreldav sõehapu ehk pressõhuga töötavate aparatuuridega.

Tyfoni torude otsad on allapoole, et lumi ega vihm aparauri rikkuda ei saa. Nagu saksa ajakiri „Feuerpolitzei“ kinnitab, on Tyfon alati töötamisvalmis ja täiesti tööta miskindel, viimases osas ei olevat ükski aparaur Tyfoni ületanud.

Muidugi tuleb aparauri ülesseadmisel arvesse võtta ümbruskonna akustilist mõju, et puud, majad j. m. ei pääseks takistama kaja.

Tuletõrje Liidu juhatus palub kõiki tuletõrje ühinguid, kes käesoleval aastal soovivad rahalist toetust saada tuletõrje abinõude muretsemiseks ning sellekohaste sooviavaldustega veel esinenud ei ole, selleks palved saata ühes aruannetega Liidu Juhatusle juulikuu jooksul.

Tulikahju postipeavalitsuse hoones.

5. juunil kell 1 päeval tekkis Tallinnas postipeavalitsuse hoone neljandal korral tulekahju, mis tuletõrjelt suurt pingutust nõudis, kuna maja on üks kõrgematest pealinnas. Tulekahju algul kestis peavalitsuses töö harilikus korras, keegi oma inimestest ei märganud õnnetust. Teate viimastest töid võõrad inimesed ja õues mängivad lapsed — nad märganud suitsu, mis välja tunginud katusekivide vahelt. Kohe katkestati töö ja jooksti neljandale korrale, kus asub kümme-kond ametnikkude korterit. Osa kraamist suudeti päästa, kuigi sellest hiljem osa veest rikuti, teine osa — mis peaasjalikult pööningul — hävines. Ametruumides kaitsti tokumente ja sisseseadet presendi abil. Siin on ainult väikesed veekahjud. Samas hoones asuvas telefoni abikeskjaamas katkes tegevus pooleks päevaks, sest vesi ähvardas kommutaatorit.

Tuli tekkis hooletuse tagajärjel. Riigi kahju on 37.000 krooni, kuna ametnikkude kahjusummat raske kindlaks teha. Ainult 3 ametnikul oli majakraam kindlustatud.

Tuletõrje peameeste päevalt.

Peamehed ja ühingu juhatus töötagu käsikäes. — Õppuseid peetagu kavakindlalt. — Maaühingutele varustuse muretsemine. — Munder jääb muutmata. — Soovid tuletõrjeseaduse osaliseks muutmiseks. — Kursus tuletõrje juhtidele.

Peameeste päevast, mis peeti 9. juunil „Säde“ seltsimajas, võttis osa 125 esindajat tuletõrje ühingu poolt. Kokkutulnuid tervitas Valga tuletõrje ühingu peamees hra Evertson, kuna telegraafi teel tervitasid Kuresaare tuletõrje peamees Ling ja abi Treumann ning Elva tuletõrje peamees Milistfer.

Tuletõrjeliidu esimees hra Punga avab koosoleku ja paneb eite koosoleku juhatajaid ja sekretäre valida. Koosoleku juhatajateks valitakse hrad Evertson, Punga ja Toffelmann ning sekretärideks hrad Verev (Antslast) ja Rosmann (Kilingi-Nõmmest).

Tuletõrje instruktor A. Pirker annab

ülevaate tuletõrje tegevusest, tuues ette revideerimisel tähele pandud puuduseid ja soovitavaid täiendusi.

Referaadile järgnevad elavad läbirääkimised, mille kokkuvõtte avaldub järgmises sooviavalduses:

tuletõrje peameeste päev soovitab kõigil peameestel ühingute juhatustega käsikäes töötada ja tulekustutamisinõusid aasta-aastalt võimaluse järele täiendada ja korraldada.

Harjutuste, manövrivate ja häire asjus leiab peameeste päev, et

õppuseid tuleb regulaarselt, aga mitte juhuslikult pidada ning õppuste saavutuste katseks häireid ja manövride korraldada, kus kõik puudused avalikult tuletõrjajatele teatavaks teha. Õppuseid ja valmisolekut kontrollida instruktoriga kaudu.

Maaühingutele tuletõrjeabinõude muutmise kohta võetakse vastu järgmine sooviavaldus:

peameeste päev leiab, et eriti kannatab maa-tuletõrje abinõude, voolikute jne. puuduse all ja kuurid on puudulikud, mispärast pöörab Liidu tähelepanu nende asjaolude peale ning paneb temale ette selles asjas kõike tarvilisi samme astuda, sealjuures arvesse võttes peameeste päeva läbirääkimistel avaldatud soove.

Mundrite küsimust arutades otsustatakse:

jääda üldise ühtlase mundri juure, mis siseministri poolt kinnitatud.

Edasi arutatakse tuletõrjeabinõude küsimust, kusjuures selgitatakse Rosenbaueri, Meyer-Hageni ja Renault mootorpritside omadusi. Läbirääkimiste järele võetakse vastu järgmine otsus: ärakuulates mitmesuguseid seletusi tuletõrjeabinõude, eriti pritside kohta, otsustas peameeste päev paluda tuletõrjeliidu juhatust, et see lähemal ajal „Tuletõrje Teadetes“ avaldaks üksikasjalise kirjelduse iga enam-vähem tarvitatava pritsi kohta ühes tema hinnaga. Tarviduse korral peaks Liidu juhatust praktiliselt järel proovima üksikute pritside töövõimet.

Hra Pirker juhib tähelepanu lahku minevatele mõõtudele pritside ja voolikute juures. Soovitab rohkem ühemõduliste pritside ja voolikute tarvitamist.

Hra Nurk (Suure-Jaanist) soovitab tuletõrje seaduse mõnda par. muuta. Nimelt § 22. lisada märkust: nähtava hädahoju ja tarvituse juures peab tuletõrje ilma kutseta väljasõitma ka väljaspoole oma tegevuspiirkonda. § 21. soovitab hra Nurk täiendada järgmiselt: tuletõrje sissetulekute soetamiseks korraldatavad igasugused lõbustused ja ettekanded, nagu pidud, kontserdid, loteriid jne. on lõbustus- ja teistest maksumustest vabastatud.

Ambla tuletõrje ühingu esindaja peamees Smirnov teatab, et Järva maa-valitsus pole seni neile tuletõrjeseaduses ettenähtud toetust annud. Palub juhatust kuidas toetust nõutada.

Lõpuks võetakse vastu Tapa tuletõrje peamehe Petersoni poolt esitatud ettepanek:

arvesse võttes, et meie tuletõrje juhid üldiselt võrdlemisi nõrga ettevalmistusega, oleks tarvilik, et võimalikult palju noortes linnades, alevites ja rahvarikkamates kohtades ühepäevalised juhtide kursused korraldatakse mitte ainult instruktoriga, vaid ka vilunud tuletõrjetegelaste poolt, sealjuures varustades kursuste korraldajaid tarviliste õpeabinõude, õpepiltide ja võimaluse korral ka udupiltidega.

Neid meie ajakirja tellijaid, kellel mõnesugustel põhjustel seni võimalik pole olnud tellimishinda kas käesoleva aasta eest ehk koos eelmiste aastate võlaga tasuda, palume seda lähemal ajal teha.

Ajakirja tellimise puhul palume pöörata kas oma ühingu ehk lähema postiasutise poole.

Liidu peakoosolek Valgas 10. juunil 1928 a.

Liidu aruanne ja eelarve kinnitati esitatud kujul. — Normaalpõhikiri lähemale kaalumisele. — Maakonnaliidud ei leia poolehoidu. — Juhatuse lahkus täies koosseisus, kuid uus jäi valimata. — Koosolekul oli 178 esindajat.

Koosolekust osavõtmine oli kaunis rohkearvuline — ilmunud oli 178 esindajat. Peale tervituste üleandmist Valga tuletõrje esimehe h-ra dr. Müllersoni ja Valga linnapea asemiku h-ra Soo poolt, avas liidu juhatuse esimees h-ra A. Punga koosoleku.

Koosoleku juhatusse valiti dr. Müllerson Valgast, O. Allik Tartust ja A. Soosaar Pärnust ja sekretärideks A. Treuberg Narvast, H. Männi Nõmmelt ja J Peterson Tapalt.

Päevakord võeti vastu, nagu kutsetes avaldatud, asetades ainult päevakorra küsimus „Valimised“ 8. punktiks ja seega teisi punkte ühe võrra edasi nihutades.

Liidu aruanne

võeti muutmatult vastu.

Eelarve arutamise

juures tehti Tallinna vab. tulet. seltsi saadikute poolt ettepanek, et ükski liidu juhatuse liige ei tohi liidu summadest palka saada. Mõeldud oli seal juures liidu varahoidja, kes ühtlasi ka ärijuht, ja liidu instruktor, kes liidu asutamisest saadik juhatuse abiesimehe kohuseid täitnud. Teiselt poolt seletati, et see väga soovitatav on, kui juhatuse liikmed, kes oma kauaaegse tegevusega tuletõrje alal on üldise usalduse osaliseks saanud, ka ärijuhi ja instruktori kohuseid täidaksid, sest siis võib loota, et nemad ka neid kohustusi suurema huviga täitma saavad, kui lihtsad palgalised ametnikud, kes võib olla ainult tasu huvis töötavad. Võeti näituseks ühistegelised asutused, kus juhatuse liikmed mitmesuguseid palgalisi ametikohuseid täidavad.

Viimase vaate poolt oli suur enamus ja ettepanek lükati tagasi rõhuva häälteenamusega. Keegi arvas, et liidu instruktor võiks ka liidu kantseleis raamatupidaja või sekretäri kohuseid täita, sealjuures ei võtnud ta arvesse, et seni pole liit instruktori kulude katteks midagi maksnud ja vaevalt saavad need asutused, kes instruktori kulud seni kan-

Franz Lemberg

Narva Sanitar Tuletõrje ühingust; sai hiljuti I. järgu hoolsusmärgi kauaaegse ligemise-armsatava töö eest.

nud, seega rahul olema, et instruktor kantseleis töötama saab selle asemel, et tuletõrje ühinguid instrueerimas käiks. Eestis on üle 360 tuletõrje organisatsiooni, neid vaatamas käia ja veel kohtade peal õpetust anda, see nõuab rohkem, kui ühe inimese jõu, seega panna instruktor peale veel kõrvalisi ülesandeid, oleks võimatu. Eelarve võeti esitatud kujul muutmatult vastu.

(Et nii aruanne kui ka eelarve juba avaldatud „Tuletõrje Teadetes“ nr. 4. ja neis mingisuguseid muudatusi ei tehtud, siis ei korda meie neid üksikasjaliselt enam).

Ühingute põhikirja muutmise kava, mida politsei peavalitsus liidu juhatusele ja mõnele suuremale ühinguks paar päeva enne peakoosolekut seisukoha võtmiseks kätte saatnud oli, ei saanud peakoosolek arutamise alla võtta ja soovitas kava järgmise „Tuletõrje Teadete“ numbris avaldada ja kõikidele ühingutele kätte saata. (Vastuse andmiseks on politsei peavalitsus tähtpäeva 15. juuli määranud; kas jõuavad seks ajaks omaavalitsused ja tuletõrje

ühingud oma arvamist teatada, on küsitav. Oleks soovitatav tähtaega pikendada, sest ka omavalitsused ei pea suvel koosolekuid).

Märkide väljaandmise kord ja mundrite ühtlustamise kava

võetakse vastu, jättes mundrid muutmata.

Kohaõigud liidud.

Tallinna noortemeeste tuletõrje ettepanek asutada igasse maakonda ja Tallinna eriti oma tuletõrje liidud, lükatakse rõhuva häälte enamusega tagasi.

Valimised ja koosoleku lõpp.

Järgnes päevakorra 8-as punkt: valimised, kuid seda küsimust peakoosolek otsustada ei saanud, sest puudus selleks tahtmine.

Liit sooviks heameelega oma juhatuses näha ka Tallinna linna tuletõrje ühingu esindajaid, kes 1926 a. saadik puuduvad. Peakoosoleku eelõhtul olla Tallinna ühing selleks oma nõusoleku annud, kuid peakoosolekul võtsid kõik Tallinna ühingu liikmetest kandidaadid oma kandidatuuri maha. Liidu juhatus, olles arvamisel, et Tallinna ühingu liikmed ei soovi ehk praeguse juhatuse koosseisus kaasa töötada, teatas, et ta terves koosseisus tagasi astub. Selle järele tehti $\frac{1}{2}$ tunniline vaheaeg. Sel ajal pidasid linnade vanemate ühingute esindajad Valga peamehe ettepanekul kinnise nõupidamise kuidas juhatuse kohad ära jaotada. Peale vaheaega seletab hr. Allik (Tartust) linnade tuletõrje esindajate kokkuleppe kava, mille järele tuleks valida 2 esindajat Tallinna linna ühinguist, 1 esind. Tallinna alevi, Tartu, Pärnu, Narva, Viljandi, Rakvere ja Võru ühinguist, seega 9 liiget, nagu praegu. Maaseltside esindajad soovi-

vad ka oma hulgast esindajaid liidu juhatuses näha ja teevad sellepärast ettepaneku — kui teisiti ei saa, siis suurendada juhatuse liikmete arvu 9 pealt 12 peale. Lepitakse kokku 11 isiku peale, kuid kandidaatide ettepanekul ja lähema korra läbirääkimistel muutub peakoosolek mitinguks ja koosoleku juhataja lõpetab koosoleku kell 7 õhtu ilma, et valimisi oleks saanud toimetada ja palus juhatust terves koosseisus edasi oma tööd jätkata kuni järgmise peakoosolekuni.

Seega lõppes koosolek ja 7 päeva-korra küsimust jäid otsustamata.

Millal järgmine koosolek saab olema ehk kus kohas, on veel teadmata, igitahes nõuab uus koosolek liidu liikmetelt suuri kulusid ja aega. Ei ole kerge ülemaalist koosolekut kokku kutsuda ja iseäranis suvel, kus maaseltside esindajatel kibe põllutöö käsil. Teiseks on küsitav kas jõuavad kõik ühingud teist korda oma esindajaid koosolekule saata. Iga esindaja reisukulu teeb keskmiselt 1000 senti välja, kui 200 esindajat koosolekule saadetakse — keskmiselt on iga koosolekule niipalju esindajaid ilmunud, — siis kuluks ainult reisu kuludeks 200.000 senti, peale seda esindajate isiklikud kulud.

Kas tõesti oli võimatu valimistel kokkulepet saada? Vist oleks võimalik olnud, kui aga koosolek oleks endisel viisil teatuid isikuid valida tahtnud, selle peale vaatamata, kas nad linnast või maalt pärit. Nii hästi linnas, kui maal on vilunuid ja arusaajaid tuletõrjetegelasi, kes valmis oleks oma aega ja tööjõudu liidu kasuks ohverdama ja kellel niihästi linna kui maa seltside hädad ja olud väga hästi teada ja nende kõrvaldamiseks abinõusid leiavad, sest meie riik ei ole nii suur, et ühed ei tea mis teised teevad ehk mis neil tarvis. —

Tallinna vabat. tulet. ühingu kirja nr. 204 põhjal 1928 avaldame järgmist.

Tuletõrje Liidu juhatus avaldab kahetsust, et tema organite poolt avalises arvamises on avaldatud üksikuid kirjutusi, mis heatahtlikud ei olnud Tallinna Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu vastu ja mis seega heale vahekorrale Liidu ja

Ühingu vahel kasulik ei saanud olla.

Seega teatame, et kõik ajajooksul meie vahel tekkinud arusaamatused ja sellest tingitud pinev vahekorrd nüüd on lõpulikult lahendatud ja hea ning tuletõrje-sõbralik läbisaamine jälle maksma on pandud.

Tuletõrje ühingute normalpõhikirja muutmise kava.

Tuletõrje Liidu erakorralisel peakoosolekul 21. nov. 1926 a. võeti vastu Liidu juhatuse poolt kokkuseatud tuletõrje ühingute normalpõhikirja muutmise kava (avaldatud „Tuletõrje Teadetes“ nr. 21—1926 a.) ja otsustati paluda siseministri muuta tema poolt 3. apr. ja 15. aug. 1925. a. kinnitatud normalpõhikirja vastavalt uuele kavale.

5. juunil s. a. saatis siseministeeriumi politseipeavalitsus uue põhikirja muutmise kava kõikidele linna- ja maavalitsustele, Üleriiklise Tuletõrje Liidu Juhatusele ja 7 suuremale vab. tuletõrje ühingu seisukoha võtmiseks.

Liidu peakoosolekule 10. juunil s. a. esitas juhatus tähendatud kava, kuid peakoosolek ei saanud oma arvamist avaldada kava kohta, sest et temal võimalust ei olnud kavaga tutvuneda ja otsustas kava avaldada järgmises „Tuletõrje Teadete“ numbris.

Peakoosoleku soovi kohaselt avaldab Liidu juhatus tähendatud kava ja palub ühingu kuni 15. juulini s. a. — tähtaeg määratud politseipeavalitsuse poolt — oma arvamist teatada Liidu Juhatusele.

Vabatahtliku tuletõrje ühingu normalpõhikirja (mis avaldatud „R. T.“ nr. 65/66 ja 137/138-25 a.) §§ 1, 3, 6 p. k. §§ 11, 12, 15, 16, 17, 20, 21, p. 3 ja 15. §§ 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 32, 35, 36, 38, 41, 42, 45, 46, 49, 52 ja 53

muutmise kava.

§ 1. Vabatahtliku tuletõrje ühingu ülesandeks on tulekustutamine tulekahju kordadel, tarviliste kustutusabinõude muretsemine ja seadustes ning määrustes ettenähtud alusel abinõude tarvitusele võtmine tuleõnnetuste ärahoidmiseks ja nende vastu võitlemiseks, võimaluse korral ka abiandmine tuleõnnetuste läbi kannatanud isikutele, samuti, ka abiandmine muude suuremate loodusjõuliste õnnetuste puhul, mil tuletõrje jõudu või tööriistu tarvis läheb.

§ 3. Kohalikul omavalitsusel on õigus toime panna ühingu tuletõrje komando tegevuse kui ka ühingu tuletõrje abinõude ülevaatusi, selleks kohale kutsudes ka ühingu peameest, ning teha ühinguile ettepanekuid leitud puuduste kõrvaldamiseks. Lahkarvamiste korral

Jakov Smirnov

25. aastat peamees.

22. juunil pühitses Ambla vabatahtliku tuletõrje ühingu komando peamees Jakob Smirnov 25-a. peamehe juubelit. Jubilaar astus ühingu liikmeks 1894 a. ja on seega tuletõrje alal töötanud 34 aastat. 1903 a. valiti ta peameheks ja 1916 a. auliikmeks.

omavalitsuse ja ühingu vahel tehtud ettepanekute suhtes antakse küsimus siseministri otsustada, kelle otsusele ühing kohustab siis alistuma.

§ 6. p. k.: keelata tuletõrje tegevliikmetel vormiriides ülemäära alkoholi tarvitamist.

§ 11. Ühingu tegevliigeteks võivad olla isikud, kes vähemalt 17 aasta vanused, kelle õiguseid ei ole kohtu poolt kitsendatud ning kes ühingu usaldusarsti poolt terveks tunnistatud.

Otsusvõimsateks liigeteks loetakse tegev- ja auliikmed, kes saanud 20 aastaseks.

Märkus: Tegevliikmeks astudes astub liige ühtlasi ka ühingu abiandmise ja matusekassa liikmeks, kui niisugused asutatud.

§ 12. Toetajateks liikmeteks võivad olla mõlemast soost isikud vanaduse peale vaatamata, samuti ka asutused, ühingud ja seltsid, kes kaasa aitavad ühingu sihi teostamisele. Toetajad liikmed maksavad ühingu heaks vabatahtliku maksu, mille alammäära ja maksu tähtaja peakoosolek kindlaks määrab.

Märkus: 1: Ühingu heaks määratud maksude mittetasumisel loetakse toetav liige lahkunuks.

Märkus 2: Toetajaks liikmeks olemise aeg ei loeta tegevliikme teenistusaja juure.

§ 15. Ühingu tegevliikmed kannavad tuletõrjumistel, harjutustel, ülevaastustel, manöövritel, matustel ning teistel sarnastel ametlikkudel juhtumistel sellekohast vormiriidet.

Vormiriide ja selle kandmise korra kinnitab siseminister.

§ 16. Kui tegevliige korralikult harjutustel, tulekustutusel ja valvekordadel ei käi või muid ametikohuseid ei täida, arvatakse ta juhatuse poolt toetajaks liikmeks. Kui isik tähtajaks ka toetaja liikme kohustusi ühingu vastu ei täida, loetakse ta tähendatud tähtaja möödumisel ühingu liigete hulgast lahkunuks ja ta võib uuesti ühingu liikmeks astuda põhikirjas ettenähtud korras.

§ 17. Ühingu liikmeid, kes käesoleva põhikirja määruste vastu eksivad või oma kõlvatu elukommetega ühingu au rikuvad, võib ühingu juhatuse ühingu liigete hulgast ajutiselt väljaheita ehk temale määrata karistusi, mis ettenähtud § 40 p. 1, 2, 3 ja 4. Jäädavalt väljaheitmise otsuse teeb peakoosolek juhatuse ettepanekul.

§ 20. Peakoosolekud on korralised ja erakorralised, ning loetakse otsusvõimuliseks kui $\frac{1}{3}$ ühingu hääleõiguslisi liikmeid koosolekule on ilmunud.

Korralised peakoosolekud kutsutakse iga aasta, mitte hiljem kui märtsi kuul kokku, möödäläinud aasta ja jooksva aasta eelarve ja tegevuse kava läbivaatamiseks ja kinnitamiseks ning muude käesoleva põhikirja alusel peakoosoleku võimkonda kuuluvate küsimuste otsustamiseks.

Erakorralised peakoosolekud kutsutakse kokku tarviduse järele, kas ühingu juhatuse enese äranägemisel või revis-

joni komisjoni või ühingu $\frac{1}{8}$ osa otsusvõimsate liigete nõudmisel, viimastel juhtumistel mitte hiljem kui 14 päeva jooksul pärast sellekohase teadaande esitamist juhatusele. Peakoosoleku koha, aja ja päevakorra üle teatab juhatuse ühingu liigetele vähemalt 7 päeva enne koosolekut. Peakoosoleku avab ühingu esimees või tema asemik; koosolekut juhatab peakoosoleku poolt ühingu otsusvõimsate liigete hulgast valitud juhataja, kes ei või olla revisjoni komisjoni liige.

Märkus: Peakoosoleku teatel peab olema tähendus, mis kindlaks määrab, et juhusel kui koosolekule ei ole ilmunud nõutud arv hääleõiguslisi liikmeid, arreteatakse 2 nädala jooksul määratud ajal ja kohal teine koosolek, missugune siis kokkutulnud liigete arvu peale vaatamata otsusvõimeline on.

§ 21. p. 3 Auliigete, kui ka auesimehe ja aupeamehe valimine.

p. 15 Ühingu liigete väljaheitmise ja ametist tagandamine enne tähtaega.

§ 22. Peakoosolekust võtavad osa hääleõigusega ühingu otsusvõimsad tegev- ja auliikmed ning kohaliku omavalitsuse esindaja.

Toetajatel liigetel on peakoosolekutel ainult sõnaõigus.

Ühingu toetajaks liikmeks olevad asutused ja ühingud võtavad peakoosolekute osa igaüks ühe esitaja kaudu, viimasel on ainult sõnaõigus.

§ 23 — kaotada.

§ 24. Peakoosoleku otsused tehakse liht häälteenamusega, see on üle poole koosolekust osavõtjate hääleõigusliste liigete arvust. Rakskolmandiku häälteenamust ja ühingu hääleõigusliste liigete vähemalt ühekolmandiku osavõtt peakoosolekust on tarvilik järgmiste küsimuste otsustamisel:

1. põhikirja muutmine ja täiendamine,
2. auliigete valimine,
3. kinnisvarade omandamine ja võõrandamine ning kohustustega koormamine,
4. ühingu tegevuse lõpetamine.

§ 25. Peakosolekul sünnib hääletamine lahtiselt. Juhatuse liigete, komando peamehe ja tema abide valimist toimetatakse salajase hääletamisega, (¹/₁₀) koosolevate hääleõiguslike liigete nõudmisel võib sündida ka teiste küsimuste otsustamine kinnisel hääletamisel.

Kui keegi ühingu liigetest tahab peakosolekule arutamiseks mõnda ettepanekut teha, siis peab ta ettepaneku või kaebuse esitama ühingu juhatusele kirjalikult hiljemalt 21 päeva enne peakosolekut.

§ 28. Ühingu juhatus koosneb . . . liikmest, kes peakosoleku poolt valitakse ühingu täisealiste, tegev- ja auliikmete hulgast 3 aasta peale. Esimees ja varahoidja valitakse ametisse otsekohe peakosoleku poolt, kuna teiste juhatusliigete ametite jagamine sünnib juhatuse enese äranägemisel. Juhatusel liikmed valivad eneste hulgast ka juhatuse esimehe asetäitjad. Komando peamees või viimase äraolekul üks tema abidest on oma ameti poolest juhatuse alaliseks liikmeks.

§ 29. Surma või mõnel muul põhjusel enneaegselt juhatusest lahkuvate juhatuse liigete asetäitjateks valitakse peakosoleku poolt vastav arv kandidaate.

Juhatusel lahkunud liigete kohustäitmisel asuvad nendega ühel ajal valitud kandidaadid saadud hääleteenamuse järele.

Kandidaat täidab lahkunu liikme kohuseid kuni viimase ameti lõpuni.

§ 30. Liigete vahel tekkinud tüli ja arusaamatuste lahendamiseks valib peakosolek aukogu. Aukogu koosseisu määrab kindlaks ühingu kodukord.

§ 32. Juhatusel koosolekud on, otsusvõimulised, kui vähemalt pool liigetest koos on, nende hulgas esimees või üks tema asetäitjatest. Juhatusel koosolekutest võtab hääleõigusega osa üks kohaliku omavalitsuse poolt määratud esitaja.

Otsused tehakse liht hääleteenamusega — hääle pooleks jagamise korral annab esimehe hääle ülekaalu.

Juhatusel on õigus kutsuda juhatuse koosolekutele sõnaõigusega ka juha-

tusse mitte kuuluvaid ühingu liikmeid, kui ka väljaspool ühingut seisvaid asjatundjaid.

§ 35. Aasta aruande ja arvepidamise revideerimiseks valitakse peakosoleku poolt iga aasta . . . liikmeline revisjoni komisjon ja neile vastav arv kandidaate otsusvõimsate liigete hulgast, kellel ühingu juhatuses mingisugust ametit ei ole ja kes ühingu poolt palka ei saa. Revisjoni komisjoni võib valida ka asutuste esitajaid ja toetajaid liikmeid, kui neil on hääleõigus. Komisjon on kohustatud vähemalt üks kord aastas põhjalikku revideerimist toimetama. Revisjoni komisjon esitab aruande korralisele peakosolekule.

§ 36. Tuletõrje komando moodustab komandosse astuda soovi avaldanud ühingu tegev- ja auliigetest.

Komando teenistusse tuletõrje alal võib kutsuda ka palgalisi isikuid.

§ 38. Tuletõrje komando koosneb: 1) komando peamehest, 2) tema abist või abidest, 3) ühingu varahoidjast, 4) jaoskondade ülematest ja nende abidest, 5) tuletõrjajatest-reameestest, 6) arstist ja sanitaaridest. Selle juures võivad aga mõned nendest ametitest tühjaks jääda, kuid peakosoleku otsusel võib tarviduse järele ka uusi ametisi juure asutada.

Märkus: 1) Adjutantid nimetatakse peamehe poolt.

2) Adjutant võtab osa juhatuse koosolekutest sõnaõigusega.

§ 41. Komando peamees kutsub kokku tarviduse järele terve komando või § 38 p. 1–4 nimetatud isikute koosoleku tuletõrjumisse ja komando tegevusse puutuvate küsimuste arutamiseks. Majanduslistesse küsimustesse puutuvad otsused käivad juhatuse kinnitusele.

§ 42. Komando peamehe ja tema abid valib peakosolek 3 aasta peale.

§ 45. Jaoskondade ülemad valitakse jaoskonna koosolekul 3 aasta peale ja kinnitatakse ametisse juhatuse poolt komando peamehe ettepanekul.

Märkus: Juhtumisel, kui jaoskondade juhataja ja abide valimistel ülesseatud kandidaadid absoluutset enamust kahel jaoskonna koosolekul ei saa, nimetab juhatus ajutise ja alles kolme kuu pärast tuuakse juhataja või abide küsimus uuesti päevakorrale. Samuti talitatakse, kui valitud isik juhatuse poolt kinnitatud ei saa.

§ 46. Jaoskondade koosolekud kutsutakse kokku nende ülemate poolt tarviduse järele. Jaoskondade koosolekust võivad hääleõigusega osa võtta ainult jaoskonda kuuluvad tegev- ja auliikmed.

§ 49. Komando liige, kes ülemate käskusid tulekahjudel, harjutustel, valvekorrall või muudel ametikohuste täitmisel ei täida, saadetakse tulekahju või harjutuse kohalt viivitamata minema ja võetakse tema suhtes tarvitusele § 16, § 17, § 40 punkt 1, 2, 3, 4 ehk § 44.

§ 52. See normaal põhikiri on maksev kõikidele vab. tulet. ühingutele, väljaarvatud noorsooühingud, kes tegutsevad tuletõrje alal; nende põhikirjad ja kokukorrad kinnitab siseminister eraldi.

§ 53. Praktilise kui ka teoreetilise väljaõppe samuti ka ühingu sisemise korra määrab lähemalt kindlaks ühingu kokukord.

Liidu juhatuse seisukoht.

Liidu juhatus omal koosolekul 29. juunil arutas neid muudatusi ja peab tarvilikuks järgmisi muudatusi esitatud kavas.

§ 6. punkt k. tuleks põhikirjast välja jätta ja soovitada kokukorda võtta.

§ 20. on öeldud „hääleõiguslised ja otsusvõimsad“. Tuleks jätta ainult „hääleõiguslised“. Edasi tuleks märtsi asemele võtta aprill ja $\frac{1}{8}$ asemele $\frac{1}{10}$.

§ 21. p. 3. ja 15. välja jätta, sest sama on juba pp. 2 ja 4. öeldud.

§ 24. tuleks välja jätta „ühe-kolmandiku osavõtt“

§ 35. tuleks välja jätta „kui neil on hääleõigus“, sest toetajatel ei ole hääleõigust, ja muuta nii, et komisjoni aruanne esitatakse.

§ 52. välja jätta, sest iga ühing võib oma põhikirja täiendada ja see täiendus ei ole maksev teise ühingu kohta. See § tuleks mahutada ministri seletuskirja.

Kindlustusalalt.

Saksamaalt.

Kõrvuti avalikkude tulekindlustus korraldustega töötavad ja võistlevad edukalt erakindlustusasutused. Avalikud kindlustusasutused on rajatud vastastikuse vastutuse alusele ja maksu võetakse ainult nii palju, kui tarvis kahjutasuks ja administratsioonikuludeks.

Praegu on Saksamaal 39 avalikku tulekindlustusasutust, neist 18 Preisimaal. Igal asutusel on oma kindel tegevuspiirkond: Preisimaal—provint, mujal — osariik. Asutused on põhimõttelikt kohustatud kõiki tegevuspiirkonnas asuvaid hooneid kindlustama. See kohustus on ka siis maksev, kui vastavad maksud tähtpäevaks tasumata on jäänud ehk kindlustatav

vara uue omaniku saab. Ka kuulub avaliku kindlustusasutuse ülesandesse järelevalvet teostada, et kahjutasu saaks uuestiehitamise peale tarvitatud.

Oluliseks ülesandeks asutustele on ka tegutsemise tulikahjude ärahoidmise suunas. Viimases sihis tegutsemiseks on kulutatud viimase 50 aasta jooksul ümarg. 175 miljoni m. Kindlustuste üldsumma oli 1913 a. üle 80, 1925 a. lõpul aga 140 miljardi marka. Preamiamaksu saadi 1913 a. üle 100 ja 1923 a. 130 miljoni, kuna kahjutasu oli vastavalt 80 ja 75 miljoni.

Erakindlustusseltse on 87, neist 68 aktsiaseltsi ja 19 riiklise järelevalve all olevat vastastiku vastutusega töötavat

seltsi. Peale nende töötab veel rida vähemaid vastastikusel alusel asuvaid seltsi, milliste tegevuspiir ühtlane osariigi piiriga. Eraseltside tegevus on reas osariikides lubatud ainult teatud alal, kuna hooned ja osalt ka masinad kuuluvad sundkindlustusele. Sundkindlustusele kuulus 1913 a. 43 miljardi m. väärtuses varandust ehk 19 prots. Saksamaa kindlustuste üldsummast. Erakindlustusseltside tegevuspiirkond ei ole osariigi piiriga seotud.

Erakindlustusseltsidest on kuus üle 100 a., 14 üle 70 a. ja 12 üle 50 aasta töötanud, 9 seltsi eluiga on üle 25 a.

1913 a. oli Saksamaal kindlustuste üldsumma 231 miljardi, sellest erakindlustusseltsides ligi 144³/₄ miljardi ehk üle 62¹/₂ protsendi.

1913 a. ei olnud seltside tegevus edasi-kindlustuse alal veel arenenud, kuid tõusis siiski suure summani — 24.291.000.000 m., kuna preemiamaksu saadi üle 86 miljoni

„Feuerpol.“ andmetel.

Aleksander Heering.

Mehikoorma tulet. peamees, Rápina tulet. auliige ja aupeamees. 40 a. tuletörjes. I järgu hoolsusmärgi omanik.

Välismaa kroonika.

Soome.

Kinode järelvalve teostamisel.

Kinode järelvalve kohta maksuma pandud määruse kohaselt korraldatakse käesoleval suvel esimesed kursused ja eksamid kinode järelvalvajatele. Kursused kestavad 10 päeva ja neil on ette nähtud loenguid 45, praktilisi töid 20 tundi.

Kingitus muusikakoorile.

Kindlustus osauh. „Imatra“ on Helsingi linna tuletörje salga pasunakoorile annetanud üle saja partituuri umbes 2500 m. väärtuses noote.

Võitja pääseb kursusele.

Aksiaseltsi „Diesen Vood Company“ Pitkässära tuletörje on igal aastal korraldanud oma liikmetele võistlused suusajooksus, suvises spordis ja tuletörjeriistade käsitamises. Tänavu on 10-võistluste kavas järgmised alad:

5 klm. murdmaa suusajooks, 1000 m sõudmine, 3000 m. jooks. 50 m. ujumine, 3-võistlus (kuul, kaugushüpe ja 100 m. jooks), pitside käsitsemine, voolikute panemine, rakendamine, jooks takistustega jne.

Võistluste võitja omab rändauhinna ja peale selle on tal eesõigus pealike kursustele pääsemiseks.

Autopritts küla jaoks.

Mikkeli vabatahtlik tuletörje mureses läinud sügisel omale teise auto, mis on määratud peaasjalikult linna ümbruskonnas juhtuvate tulikahjude kustutamiseks. Autol on voolikud, Evinrude mootorprits, hüdropult ja umbes 400 liitrit vett tangis. Varustus on monteeritud Fordi shassiile suuremalt osalt tuletörjajate eneste poolt. Auto maksis 40.500 Sm., peale selle voolikud, redel ja muu väiksem varustus. Auto ehitamiseks saadi toetuseks muuseas maavalitsuselt 25.000 Sm.

Üle 14 miljoni Sm.

kulutavad Soome linnaomavalitsused aastas tulelörje peale.

Saksamaa.

Vabatahtlikn tulelörje ettevalmistamine.

Saltzburgi maakonna tulelörjeliit on viimasel 10 aastal elavalt tegev olnud, et kursuste, koolide ja loengute abil, samuti alaliste tulelörjesalkadesse praktika peale saatmisega alust luua hea ettevalmistusega tulelörjajate kogule. Tulelörjeliit on jõudnud otsusele, et ainult alalise õppimisega vabatahtlik tulelörje edasi sammub, sest muidu hävineb ta. Liit on võimaldanud enam kui poolesajal tulelörjajal õppimise nii alalistes tulelörje- kui ka päästjatesalkades.

Tulelörje ajaloo rongikäik.

Mai keskel avati Dresdenis näitus „tehniline linn“, mis kestab 30. septembrini. Sel näitusel on ka tulelörjesse puutuvad alad. 1. juulil korraldati rongikäik, mis tahab piltliku ülevaate anda Dresdeni tulelörje arenemisest 15. aastasajast tänapäevani. Rongikäigu pikkust arvestatakse umbes poole kilomeetri peale.

Pahatahtliku alarmi vastu.

Riigipäeva poolt on kinnitatud uus par. karistusseaduses, mille järele karistatakse vangistusega tulikahju- ehk õnnetusjuhtumiste signaal- sisseade pahatahtlikku (ilma põhjusega) tarvitamist. Ka katse on karistatav. Eriti raskestel juhtumistel tõuseb karistus kuni 5 aastase vangistuseni.

Böhmi tulelörjeliidu juubel.

Böhmimaa tulelörjeliit pühitses hiljuti 50. aastapäeva. Liidu poolt on asutatud 3 puhkekodu (kuurhausi), millistes seni ligi 6000 inimest on viibinud.

Schveits.

Tulelörje korraldus Zürichis.

Zürichis asutati tulelörje alaline valve alles 1922 a. ja praegu on selle meeskond 13-liikmeline. Sarnase väikese meeskonna tõttu ollakse sunnitud iga tulekahju korral üldist alarmi korraldama. Viimase 10 a. jooksul on linnaomavalitsus lisamaksuga tulelörje

korraldamiseks elanikkudelt sissekasseeerinud üle 4 miljoni frangi (288 milj. senti), kuid sellest ainult 1½ milj. fr. (108 milj. s.) tulelörje peale kulutanud.

(Toimetuse poolt: peameeste päeval kaebas Ambla seltsi esindaja, et Järva maavalitsus seaduse nõudel eelarvesse võetud summadest tulelörjele abi ei anna. Seega on Zürichis ja Eestis vahel väike vahe.)

Nõukogude Venemaa.

Leeningradi tulelörje 125 aastane.

Tänavu möödub 125 aastat tulelörje asutamisest endises St. Peterburis. 1803 a. asutatud tulelörje sarnanes palgalisele komandole. Tulelörje asutamist põhjustasid hiigla tulikahjud, mis hävitasid terved linnaosad. Kui 1710 a. hävines ühe ööga kogu „Gostinõi dvor“, hakati linnas asutama valvepunkte kõige primitiivsemate kustutuse abinõudega. Häire sündis trummi põristamisega. Tulekustutamiseks võtsid osa ka sõjaväed. 1736 a. põles ära üle 100 maja. 1702 a. anti käsk riigi arvel hobuseid osta tulelörjekomando jaoks ja hobusejuhte hankida „tegevuseta lonkijate“ hulgast palgaga 6 rbl. aastas. 1803 a. kevadel moodustati komando ja hiljem vabastati linnaelanikud „öövahtide palkamisest, uulitsate valgustamisest ja tulelörje teenijate ülevalpidamisest“.

Kõigist kuni 1917 aastani olnud tulikahjudest oli kõige suurem 1885 aastal linna krediitseltsi maja põlemine, mille kustutamiseks võtsid osa peaaegu kõik tulelörje osakonnad.

Praegu töötab 26 osakonda. Viimasel ajal on hakatud tulelörjet „autobiliseerima“. Väljasõit sünnib 17 sekundi jooksul.

Tulelörje näitusele Breslausse

sõitsid A. Punga ja Läte Tartust, A. Pirker Rakverest, C. Stockmar ja E. Berggrün Tallinnast. Ühtlasi võetakse osa ka Saksa riigi tulelörje 20. kongressist.

Tähelepanekuist sel reisil jutustab hra A. Pirker edaspidi meie ajakirja lugejatele ühte ja teist.

Lugejatele..

Käesoleva numbril ilmumine on viibinud puhttehnilistel põhjustel, mida vabandada palume.

Juulikuu number ilmub augusti algupäivil. Toimetus

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Signaal-päsunad, suured . . . tk.	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " mitmes suuruses	1.—, 1.50, 180, 4.50
Haakredel . . . . . "	53.—	" " 180/mm. 2 hääli . . . "	5.— 4.25
Hüdropult vasest . . . . . "	25.—33.—	Suitsumaskid ühes käsna . . . "	4.—, 7.—, 34.—
Isoleer-tangid . . . . . "	2.50	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
Karabiiner suur . . . . . "	4.25	Turva prits Nr. 4 . . . . . "	38.—
" keskmine . . . . . "	2.50 ja 3.75	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
" väike . . . . . "	—90	" " väikesed, hõbet. . . "	—35
Karguprits imev-voolikuta . . . . . "	60.—	" " jaoskonna . . . . . "	—28
" imev-voolikuga . . . . . "	75.—	Tõrvikud . . . . . "	—85
Kiivrid meeskonnale . . . . . "	8.50—13.—	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz . . . "	15.—20.—
" ronijatele . . . . . "	12.75	" " 2 1/2 Storz . . . . . "	20.—
" ülematele . . . . . "	17.—	Voolikud-spiraali 1 1/2 . . . . . meeter	6.50
" peamehele . . . . . "	18.—	" " 1 3/4 . . . . . "	7.50
Kiivri embleem . . . . . "	2.—	" " 2 . . . . . "	8.—
" roset . . . . . "	—50	" " 2 1/4 . . . . . "	9.—
Kirves, paraadi . . . . . "	20.—25.—	" " 2 1/2 . . . . . "	10.—12.—
" töömehe, varreta . . . . . "	3.50	" " 3 . . . . . "	15.—
" " varrega ja vask- rõngaga . . . . . "	8.—10.—	" " 3 1/2 . . . . . "	18.—
Kirve-tupp nahast . . . . . "	2.25	" väljaviske	
" vask . . . . . "	4.—	" 1 1/4 tolli . . . . . "	1.20
Kukla-kaitsed . . . . . "	2.25	" 1 1/2 . . . . . "	1.45
Kummirõngad 2" . . . . . "	—20	" 1 3/4 . . . . . "	1.60
" 2 1/2 . . . . . "	—25	" 2" kuni 12 atm. . . . . "	1.75
" 8" . . . . . "	—55	" " kolmekordne . . . . . "	2.10
Käesidemed juhatusel liikmetele . . . . . "	20.—22.—	" " 2 1/4 . . . . . "	2.20
Lipuvarda kullatud otsad . . . . . "	20.—25.—	" " 2 1/2 . . . . . "	2.30
Mundri-nõbb., suured — kullatud . . . . . "	—10	" " 2 3/4 kuni 25 atm. . . . . "	2.75
" " — kuldamata . . . . . "	—8	" " 3" . . . . . "	2.80
" " väiksed — kullatud . . . . . "	—8	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk.	—30
" " — kuldamata . . . . . "	—7	" " riie meeter	1.50
Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . . . "	—75	" " lappimise klambrid . . . . . tk.	1.10 ja 1.25
Liidu-märgid, hõbetatud . . . . . "		Vööd meeskonnale . . . . . tk.	4.25
" juhatusel liikmetele . . . . . "	1.50	" " voodriga . . . . . tk.	6.—
" bronks, lihtliikmetele . . . . . "	1.50	" " voodri ja rõngaga . . . . . tk.	10.—
Teenistus-märgid, kõik aastad . . . . . "	1.50	Vöö-riie . . . . . meeter	1.50
Hoolsus-märgid, I klassi rist . . . . . "	5.50	Yöörõngad vask . . . . . tk.	4.—
" " II . . . . . "	2.50	Ambrid-puldaniist . . . . . "	3.25
" " III . . . . . "	2.50	Ühendajad vindiga 1 1/2 . . . . . "	7.50
Mütsi-märgid, kullatud . . . . . "	—40	" " 1 1/2 . . . . . "	7.75
Näo-kaitsed . . . . . "	2.—	" " 1 3/4 . . . . . "	8.—
Nõõrid ronijatele . . . . . "	8.50	" " 2" . . . . . "	8.50
Nõõrredel 8 süda . . . . . "	53.—	" " 2" Storz . . . . . "	8.—
Pootshaagrid . . . . . "	2.40	" " 2 1/2 . . . . . "	15.—
Redelid 3-järgulised . . . . . "	650 ja 180	" " 3" . . . . . "	19.—

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaandud volitus, sest laost vöörastele ei müüda.

Mootorpritsid K. Rosenbaueri vabrikust.

Väiksem mootorprits

kahesilindrilise 12 hob.-jõulise mootoriga, kaheastmelise kõrgesurve
keerlevpumbaga.

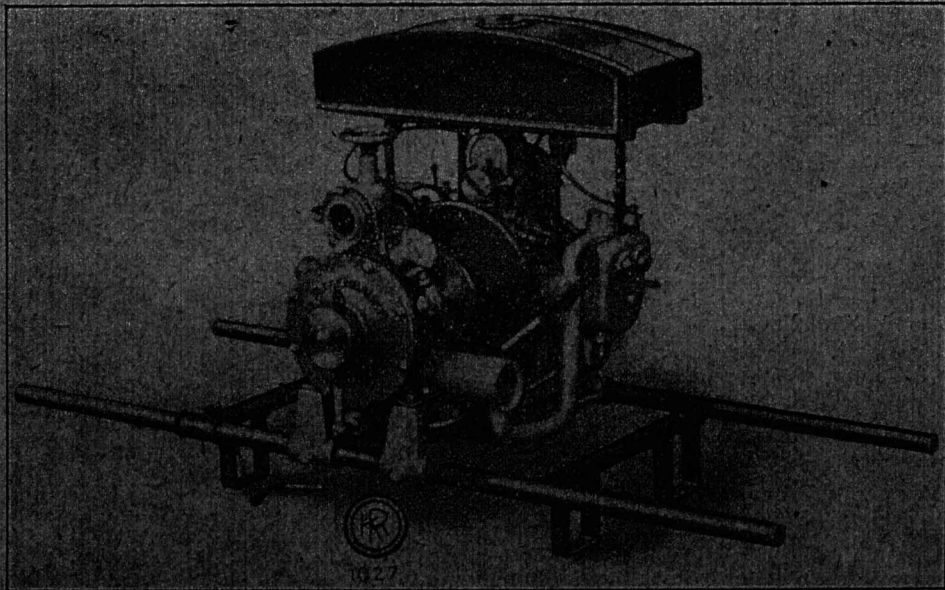
Pumba võime: vabal väljavoolul 600 liitrit minutis

7 atm. survega 400 " "

10 1/2 " 200 " "

Kõrgeim surve 14 atm. Kaalub 100 klgr. (6 pd.)

Hind 2200 krooni.

Suurem mootorprits

kahesilindrilise 16 hob.-jõulise mootoriga, kolmeastmelise kõrgesurve
keerlevpumbaga, kahe väljaviske toruga.

Pumba võime: vabal väljavoolul 800 liitrit minutis

7-8 atm. survega 600 " "

13 " 300 " "

Kõrgeim surve 19-20 atm. Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.)

Hind 2900 krooni.

Saadaval ja näha Tuletõrjeläidu laos.